

Islamsko viđenje čednosti

Moralno zdravlje je bitan faktor u pravcu obezbjeđenja sigurnosti i napretka jednog društva. Nema sumnje da u islamskim društvima više srećemo moralno zdravlje, nego je to slučaj sa zapadnim zemljama. Vijesti o silovanjima i raznim oblicima nasilja nad ženama u zapadnim zemljama su u stalnom porastu, dok je takvih slučajeva u islamskim zemljama mnogo manje. Sve to ima korijen u islamskom učenju, koje, ako ih se ljudi budu pridržavali u što većoj mjeri, može ljude sačuvati od brojnih nedaća i problema. Jedan od faktora, koji muslimane čuva od .grijeha i moralnih ispada, svakako je čednost

Čednost je jedna od islamskih i ljudskih uzvišenih vrijednosti, koje potiču i neke druge vrijednosti i pohvalne duhovne osobine. Ova osobina se još opisuje kao smjernost, pobožnost, suzdržanost i čistoća. Čednost je stanje koje čovjeka sprječava da počini grijeh i nedozvoljeno djelo. Očuvanje stida i čednosti u islamskom učenju zauzima posebno mjesto i predstavlja pohvalnu moralnu osobinu, jer ukoliko čovjek ne posjeduje tu osobinu on skreće sa puta moralne pravednosti. Važnost čednosti se ogleda u činjenici da ona služi za kontrolu strasti i želja. Profesor Motahari, poznati iranski mislilac u svojoj knjizi „Učenje i odgoj u islamu“, kaže .da je čednost stanje nefsa u okviru kojeg se umiruje strasti, pod vođstvom razuma i imana

Tako čednost znači suzdržanost i ne odnosi se samo na jedan spol. Ova osobenost, uopšteno se odnosi na sve ljude, i predstavlja vrlinu kako za muškarce tako i žene. Kada govorimo o čednoj osobi, dovoljno je ono što je rekao hazreti Alija, neka je mir na njega: „Nagrada mudžahida, koji svoj život da na Božijem putu, nije bolja od čedne osobe koja ima mogućnost “.da počini grijeh ali se suzdrži i ne pogriješi i takva osoba je po stepenu blizu meleka

Na mnogo mjesta u Kur'anu i hadisima preporučuje se čednost i smjernost. U Kur'anu se navode primjeri kako za žene, tako i za muškarce. Hazreti Jusuf a.s. se suočava sa strastvenim željama jedne žene, međutim Voljom Allaha dž.š. i uz pomoć svoje čednosti, uspijeva nadvladati te strasti i kao rezultat toga dostiže veći stepen duhovnog usavršavanja. Hazreti

Merjem s.a. je jedna od žena, koja je zbog svoje čednosti, proglašena jednom od najboljih žena. Njen život nam jasno govori da je čedna žena ona žena koja vodi računa o svojoj čednosti, ma .gdje se nalazila

Čednost ima širok spektar, a podrazumijeva čednost u mislima, pogledu, ukrasima, govoru, ponašanju i načinu odijevanja. U Kur'anu je na četiri mjesta upotrebljen izraz čednost i odnosi se na tolerantnu reakciju, iskazivanje čednosti i stida, suzdržanost i smirivanje strasti, samopoštovanje i izbjegavanje traženja milostinje, kao i uzdržanost osobe da koristi imetak .siročadi

Jedna od dimenzija čednosti je i čuvanje pogleda. U islamu se insistira na čuvanju pogleda. Hazreti Alija, neka je mir na njega, oči smatra glasnikom srca. O tome se govori u Kur'anskoj suri An-Nur, ajeti 30 i 31, gdje se i muškarcima i ženama preporučuje da skreću svoje poglede .sa osoba koje im nisu dozvoljene

Sljedeća dimenzija čednosti je smjernost u ukrašavanju i uljepšavanju. Oblačenje lijepe odjeće i uljepšavanje u vrijeme druženja u krugu porodice i okruženja predstavlja islamski bonton. Međutim, veoma je bitno kako i na koji način će se uljepšati, tako da su postavljene granice po tom pitanju. U islamu je zabranjeno da žene pokazuju svoje ukrase i da se uljepšavaju za osobe koje im nisu mahrem-dozvoljene, kao i na javnim mjestima, nego im se savjetuje da se uljepšavaju samo svojim muževima. Jer nekontrolisano pokazivanje drugima pored toga što osobu izbacuje iz ravnoteže, uzrokuje nemoral i beskrupuloznost. U nekim zajednicama sasvim je uobičajeno nezdravo i pretjerano uljepšavanje i žene, tom prilikom, troše velike sume novca u te svrhe. Američka spisateljica, Helen Bejker, piše: „ U američkom društvu, sredstva za uljepšavanje nisu samo sredstva, nego je to važna potreba za stare i ne tako lijepe osobe. Ovakve žene se uvijek moraju takmičiti sa mlađim i ljepšim ženama i ukoliko ne budu u mogućnosti da obezbijede sve potrebno za svoje uljepšavanje, priključuju se ostalim običnim .ženama, koje nemaju volje za životom

Sljedeće na što se mora obratiti pažnja je poštivanje čednosti u govoru. U Kur'anu se ukazuje na način govora, gdje se čovjek poziva na lijep i primjeren govor. Govor u kojem nema ružnih riječi, laži, optužbi, ogovaranja, insinuacije i ljutnje. Međutim, lijep govor, pored toga što ima lijep sadržaj, mora biti primjeren i ispravan sa aspekta izražavanja. Ton kojim se govori, posebno kada se govori o ženskim osobama, mora biti takav da se poštuje edeb, ugled i čistoća. Nema sumnje da govor žena mora biti takav, da ne bude uzrokom buđenja muške strasti i uzrokom nemorala i ružnih radnji. Uzvišeni Allah, dž.š., u suri Al-Ahzab, ajet 32, obraća

se Poslanikovim ženama i kaže: „.....na sebe pažnju govorom ne skrećite, pa da u napast dođe
“!onaj čije je srce bolesno, i neusiljeno govorite

Također, lijepo je da se u govoru poštuje edeb i čistoća izgovora. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „Uzvišeni Allah dž.š. je zabranio džennet osobama koje govore uvrjedljivim i ružnim
“jezikom, kojima nije bitno šta govore i šta čuju

Najvrjednije bogatstvo koje je Uzvišeni Allah, dž.š., darovao ljudima je blistavi dragulj razuma. U razmišljanju, također, moramo voditi računa o čednosti, kako se ne bi oštetio ovaj dragocjeni dragulj. Obično u svakoj situaciji čovjek prvo razmisli pa tek onda djeluje. Shodno tome, unutarnja čednost i čista misao rezultira lijepim ponašanjem, dok ružna i nečista misao rezultira ružno i neprimjereno ponašanje. Imam Alija, neka je mir na njega, kaže: „Ko god je
“obdaren razumom, posjeduje i čednost

Čuvanje i kontrolisanje misli sprječava šejtanske vesvese i uzrokuje čistoću ljudske duše.
.Čovjek ne može dozvoliti da se u njegovoj glavi javljaju svakakve neispravne i nepoželjne misli

Jedan od pokazatelja čednosti je način oblačenja. Ne može se zamisliti čednost bez ispravnog i primjerenog oblačenja. Ne može se za nekog muškarca ili ženu reći da je čedan ukoliko se pred ostalim ljudima pojavljuju u oskudnoj odjeći ili čak potpuno bez odjeće. Čednost, kada je u pitanju oblačenje žena znači ustezanje od pokazivanja u neprimjerenoj odjeći. Sa stanovišta islamskih pravnika hidžab, tojest, ženska odjeća je odjeća koju žena oblači da bi sačuvala svoje tijelo od pogleda muškaraca koji joj nisu dozvoljeni. U suri An-Nur, ajet 31, se kaže: „A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; i neka ne dozvole da se od ukrasa njihovih vidi išta osim onoga što je ionako spoljašnje, i neka vela svoja spuste na grudi svoje; neka ukrase svoje ne pokazuju drugima, to mogu samo muževima svojim...” učenjaci, a posebno filozofi za propis o hidžabu kažu da uzrokuje čistoću društva, čvrstinu porodice kao i očuvanje vrijednosti i položaja žene. Profesor Motahari u svojoj knjizi „Hidžab“ piše: „Filozofija islamskog načina oblačenja vodi korijene iz jednog uopćenog i osnovnog problema, a to je da islam želi različite seksualne potrebe, bilo da se radi o pogledu ili dodiru ili bilo čemu drugom, da stavi u okvire porodice i okvire bračne zajednice, dok zajednica isključivo služi za rad i djelovanje.” Shodno tome, žena koja posjeduje stid i čednost, za sebe odabire odjeću u skladu sa svojim ljudskim i islamskim dostojanstvom. Tako proizilazi
.da je hidžab plod čednosti a čednost korijen hidžaba

Uopćeno govoreći, trebamo reći da je čednost pohvalna osobina koja uzrokuje moralno

.promicanje zdravlja kako pojedinca, tako i zajednice